

FAQ SOBRE LA CESSIÓ DELS DRETS TELEVISIUS

Tot aquest tema dels drets televisius, és nou?

No ho és: Ja fa molts anys que s'està fent la cessió dels drets de les colles per a retransmissions televisives via CCCC, en el marc del conveni amb la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i Estrella Damm. El que ara s'està fent és actualitzar aquest conveni per a incloure-hi la Xarxa Audiovisual Local (XAL), que els darrers anys ha fet una aposta forta pel món casteller.

Si no és nou, per què ara les colles han de signar un document i abans no?

Perquè en tots aquests anys s'ha començat a legislar sobre transparència de les administracions públiques i responsabilitat penal de les persones jurídiques (entre les quals, les televisions) i s'han introduït a les lleis nous requisits d'acreditació de que aquestes entitats compleixen amb la legalitat. També les resolucions dictades en procediments que depuren responsabilitats estableixen una jurisprudència que exigeix la traçabilitat documental de totes les cadenes d'obtencions de drets i/o de compliment normatiu (el que ara anomenen "Compliance"). Amb aquests nous requisits de transparència i compliment normatiu, les televisions queden facultades per a exigir als tercers amb qui contracten l'acreditació documental dels drets que els cedeixen. En aquest context, hi ha doncs la petició de XAL i CCMA, a fi i efecte de comptar amb la documentació que els acredita poder fer les retransmissions amb totes les garanties jurídiques. També va ser una petició d'algunes colles.

Però es fan programes castellers sense cessió de drets...

Programes com el "Quarts de nou" o el "Dosos amunt", així com l'aparició de diades castelleres en els telenotícies, estan emparats pel dret a la informació i no cal que les colles hagin cedit els seus drets. Les retransmissions de diades senceres –que generalment van acompanyades de patrocinis, publicitat, etc.–, en canvi, no estan considerades "informació" sinó "entreteniment" i per aquest motiu les televisions no en poden fer sense tenir els drets cedits per les colles.

Per què les colles no poden cedir els seus drets directament a les teles i han de passar per la CCCC?

En una activitat en la que els "equips" participants actuen conjuntament, és imprescindible que hi hagi un organisme que centralitzi la gestió dels drets per tal que les retransmissions siguin viables. Això en el món de l'esport ja va quedar clar fa 20 anys, amb l'anomenada "guerra del futbol" quan cada equip negociava amb l'operador televisiu que volia, amb un resultat caòtic. A més, la CCCC ja fa 20 anys que està fent aquesta funció amb èxit, i en l'assemblea de Mollet del Vallès del passat març les colles ho van ratificar per una àmplia majoria. A canvi de la cessió dels drets a les televisions, la CCCC obté espais publicitaris que serveixen per visualitzar el patrocinador principal del món casteller, Estrella Damm, l'aportació del qual és fonamental per mantenir les cobertures actuals de les assegurances castelleres. És

a dir, el benefici de la gestió col·lectiva també és col·lectiu. I també és un benefici proporcional: les colles que més apareixen a la televisió també acostumen a ser les que més es beneficien de l'assegurança. Finalment, cal recordar que la CCCC no és un ens "extern", sinó la unió de totes les colles castelleres, que decideixen conjuntament i en assemblea com s'han de gestionar aquests drets.

Potser sí que més o menys és el que ja s'estava fent, però la situació no és la mateixa que fa vint anys: ara hi ha internet, les xarxes socials, etc.

Efectivament. Per aquest motiu tant la cessió de les colles a la CCCC com l'acord que se signarà amb les televisions és només per un any, i l'acord d'assemblea ja preveia la creació d'un grup de treball que analitzi tot el tema més a fons, per tal de plantejar les possibles opcions de cara a l'any vinent. Per aquest 2017, però, cal adoptar alguna solució, i el que la CCCC planteja és continuar amb l'esquema dels anys anteriors, aplicant-hi uns plusos de seguretat cara als interessos de les colles, com ara introduir la referència als drets de propietat intel·lectual, seguint les indicacions dels advocats especialitzats que hem contractat per assessorar-nos amb l'objectiu de protegir jurídicament els interessos del conjunt de les colles que formen part de la CCCC.

Exactament de quins drets estem parlant?

Sovint s'ha simplificat la qüestió parlant de "drets d'imatge", quan en realitat del que hem de parlar és de "drets televisius" o "drets per a les retransmissions televisives". Aquests drets televisius inclouen, evidentment, els drets d'imatge dels castellers, però també els drets de propietat intel·lectual de les colles per l'execució de cadascun dels castells que fan a les diades que es retransmeten televisivament.

Quina diferència hi ha entre el dret d'imatge i els drets de propietat intel·lectual?

Són dues coses diferents, però complementàries i necessàries per fer la retransmissió televisiva d'una diada castellera. Els drets d'imatge formen part del dret fonamental que protegeix a les persones físiques (en aquest cas cadascun dels castellers individualment) a la seva pròpia imatge, a l'honor i a la seva intimitat. Això implica, per exemple que no es pot fer ús de la seva imatge individual amb finalitat comercials sense el seu permís personal, com per exemple podria ser la retransmissió d'una diada castellera. En canvi els drets de propietat intel·lectual protegeixen els executants (en aquest cas, el conjunt de castellers d'una colla castellera) d'una obra col·lectiva (en aquest cas l'execució de cadascun dels castells que realitzen). La propietat intel·lectual inclou els següents drets: l'obligació d'identificar la colla que ha executat un castell, el dret de la colla a oposar-se a qualsevol deformació, modificació, mutilació o qualsevol atemptat sobre la seva actuació que lesioni el seu prestigi o reputació, els drets d'explotació en qualsevol forma de l'execució dels castells i, en especial, els drets de reproducció, distribució i comunicació pública de l'execució dels seus castells. Com es pot observar aquest conjunt de drets són essencials per protegir els interessos de les colles castelleres i per poder retransmetre adequadament una diada castellera.

Però la cultura popular genera drets de propietat intel·lectual?

Evidentment. Així ho considera la UNESCO, que en les seves directrius operatives de la convenció del patrimoni cultural immaterial de fet recomana a les administracions que facin servir els drets de propietat intel·lectual (PI) com una eina de defensa –la primera, de fet– d’aquest patrimoni.

En el cas dels castells no parlem de drets d’autor, però sí de drets anomenats connexes: aquí entren tots els drets de les persones que executen l’obra (estigui aquesta en domini públic o no). Per exemple, ningú negarà que reproduir una òpera de Verdi dona drets als actors i intèrprets en l’escena. Per tant, aquí, el mateix. La interpretació dels castellers i dels músics que els acompanyen, tot i estar interpretant una obra en domini públic, generen un nou espectacle únic, que la llei empara i protegeix. En aquest sentit, una colla castellera funcionaria com un grup de música, de teatre o de dansa, que genera una obra col·lectiva: Aquesta execució artística i musical està protegida per uns drets anomenats “connexes” de propietat intel·lectual. En cas de conflicte per un ús no autoritzat i / o inapropiat d’una imatge castellera –si, per exemple, una marca fa servir imatges d’una actuació castellera per un anunci sense autorització de les colles–, la defensa per la via dels drets de PI és més potent que per la via dels drets d’imatge.

Però els castells no són propietat de cap colla...

Efectivament els conjunt de coneixements per executar un determinat castell no són propietat de cap colla. Així doncs, per exemple, el quatre de sis, el tres de set, el quatre de vuit, el tres de nou amb folre o el cinc de nou amb folre no són propietat de cap colla castellera en concret. Qualsevol colla pot executar lliurement qualsevol castell. El que sí que és objecte de propietat intel·lectual és cadascun dels intents de castell que realitza una determinada colla. Cada execució d’un castell és una obra única i efímera, que és propietat del conjunt de castellers d’una colla que el fan possible. Tots ho sabem, encara que una colla faci moltes vegades un mateix castell, no surt sempre igual. I és justament cadascuna de les execucions del castell realitzada per aquest conjunt de castellers d’una colla el que els hi genera els drets de propietat intel·lectual.

Tot i això, de què em serveix tenir uns drets de PI si igualment els cedeixo a les televisions?

La cessió a les televisions es fa dins uns paràmetres determinats i amb tot un seguit de limitacions, també per a una finalitat de difusió i per a obtenir uns espais publicitaris que donen visibilitat als nostres patrocinadors i ens permet obtenir les aportacions en les xifres que tenim pactades. La cessió és única i exclusivament per retransmissions televisives i per internet, i està molt condicionada. Per exemple, estan prohibits expressament els usos publicitaris. Si, en canvi, en la cessió no hi fem constar els drets de PI, estem deixant les colles desprotegides.

Si la colla cedeix els seus drets de PI, no obre la porta a què la CCCC o les teles ho explotin amb pòsters o samarretes, per exemple?

No, perquè com hem dit abans la cessió –tant de les colles a la CCCC com de la CCCC a les teles- és única i exclusivament per retransmissions televisives i per internet. No permet fer res més a les televisions ni a la CCCC.

En definitiva, la cessió de la PI, tal i com està plantejada, comporta algun perill o desavantatge per les colles?

No, simplement és una mesura extra de seguretat jurídica per tots els implicats, però sobretot per les pròpies colles. La inclusió dels drets de PI, pràctica recomanada per la UNESCO, sols comporta una major protecció en cas que aquests siguin vulnerats per tercers que donin un ús a les imatges diferent de la pròpia transmissió, sense el consentiment de les colles.

De fet, si neguem aquests drets, el que estem fent és obrir la porta a que les execucions en espais públics de les nostres representacions es considerin lliurement reproduïbles.

I la colla pot continuar fent acords particulars amb empreses per explotar la seva imatge amb pòsters, samarretes, calendaris, etc.?

Evidentment, perquè com hem dit abans la cessió –tant de les colles a la CCCC com de la CCCC a les teles- és únicament i exclusiva per retransmissions televisives i per internet. La resta continua sent competència de la colla. Fins i tot si una colla vol deixar-se enregistrar per un anunci comercial ho pot fer.

D'acord, però és evident que amb la cessió de drets les colles perden el control del que es farà amb les imatges de les seves actuacions.

No és cert. En els contractes de cessió queda molt clar que qualsevol ús més enllà de la retransmissió per televisió i internet i posada a disposició (és a dir, que es pugui visualitzar posteriorment al web) i cessió a tercers que no sigui amb finalitat informativa ha de ser aprovada per la CCCC i per les colles afectades. Igualment, si la CCCC volgués arribar a un acord nou amb altres operadors televisius per unes altres diades diferents a les previstes per XAL i CCMA, necessitaria l'autorització de les colles afectades. I, com ja hem dit abans, la cessió o venda amb finalitat publicitària de les imatges de les retransmissions està expressament prohibida.

Però la cessió a les televisions és en exclusiva.

Sí, és en exclusiva, però només respecte d'allò concret que se'ls cedeix i, per tant, front d'altres televisions i internet. Aquesta és una demanda lògica, perquè XAL i CCMA estan fent una aposta econòmica per promocionar el món casteller, ofereixen un retorn al món casteller en forma d'espais publicitaris el patrocinador principal del món casteller, Estrella Damm, l'aportació del qual és fonamental per mantenir les cobertures actuals de les assegurances castelleres, etc., i el que demanen és que no hi hagi altres operadors fent retransmissions a canvi de res. Cal recordar, a més, que tant XAL com CCMA són organismes públics. I que en tot cas parlem de només un any.

Per tant, les colles ja no podem fer les nostres pròpies retransmissions en streaming.

Fals. L'acord d'assemblea ja deixava clar que no afectava les retransmissions en streaming de les colles, i aquestes són una excepció a l'exclusivitat de les televisions. Igualment, s'ha previst que es puguin mantenir acords particulars de les colles amb les televisions locals.

Quina durada té la cessió dels drets de les colles?

A la pràctica, la cessió de les colles és només respecte de les diades d'aquesta temporada, ja que hi ha el compromís –recollit també en el contracte de cessió– que el tema s'ha de tornar a votar en l'assemblea ordinària del 2018, que se celebrarà al març. Com hem explicat, s'ha de posar en marxa un grup de treball per valorar com ha anat la temporada 2017, quins problemes s'han detectat, quines alternatives hi ha, si cal fer canvis en el model de gestió dels drets, etc.

Però els drets de les diades no eren dels ajuntaments o dels organitzadors?

No. Els drets de les colles són de les colles i no dels organitzadors –excepte que el contrari estigui especificat per contracte–, per molt que siguin els que contracten a les colles, de la mateixa manera que quan un grup musical actua per la festa major no renuncia als seus drets. És a dir, els contractes amb els Ajuntaments regulen l'actuació que es fa, però no el seu enregistrament ni la seva difusió audiovisual. Altra cosa és que en alguns contractes d'actuació hi pot haver una clàusula que parli de drets d'imatge, que bàsicament el que busca és que els organitzadors tinguin dret a fer servir imatges de l'actuació amb finalitats promocionals, etc. Això és pot fer i s'ha de fer sense que les colles perdin el control dels seus drets. En aquest sentit, la CCCC s'ofereix als seus associats a analitzar situacions de possible conflicte i ajudar en la negociació.

D'acord. Llavors cada colla ha de tenir cedits els drets d'imatge dels seus castellers?

És l'ideal, així com la de llurs interpretacions. Val a dir que una suposada demanda d'un casteller contra la seva colla per aparèixer en una retransmissió castellera no tindria fonament, perquè és evident que el fet de participar en el castell ja suposa una autorització tàcita a l'enregistrament de la seva actuació i imatge (en aquells casos en què les actuacions són retransmeses) i les diades ja fa molts anys que es retransmeten de forma regular. Al mateix temps, és molt difícil per una colla –per no dir impossible– garantir que el 100% de les persones que es posen en una pinya han signat un document de cessió de drets. Així ho hem fet saber a les televisions i així ho han entès. Però al mateix temps el millor per tothom és que el màxim de castellers hagin signat un document de cessió de drets d'imatge i de llurs actuacions. De fet, moltes colles ja fa temps que això ho tenen resolt, ja que no només afecta les retransmissions televisives. Per part de la CCCC hem plantejat un model de document que també serveix per resoldre altres qüestions, com ara la protecció de dades o el consentiment informat sobre el risc casteller, tot i que com s'acaba gestionant això és una qüestió de cada colla. En tot cas, ens agradi o no, la tendència actual és que cada cop les colles hauran de treballar més aquest tipus

d'aspectes (perquè, precisament, com a persones jurídiques que són, en tant que associacions, també els apliquen els canvis legislatius i jurisprudencials dels que parlàvem al començament).

Si teniu més dubtes, envieu-nos un correu electrònic a gsoler@cccc.cat i mirarem de donar-vos resposta el més ràpidament possible.